

TRAFİK KAZALARININ ÖNLENMESİ

DERSİN AMACI:

Araç kullanmak çoğumuz için zevktir ama aynı zamanda işimizi de yaparız yani araç kullanmak işimizin bir parçasıdır. Bir fabrikada çalışmak veya araç kullanmak aynı şeydir, her ikisinde de işimizi yaparız ancak birinde yapılan hatayı **hayatımızla** öderiz. Ülkemizde trafik kazaları insan hayatını tehdit eden en önemli faktördür. Kaza haberi almadığımız bir gün yok, her defasında ölü, yaralı vs. esasında birazda kanıksadık bu haberleri, her gün duymaktan usandık belki de. Ancak kural ve yasaklara uymamaya devam ediyoruz. **Trafikte hayatta kalmanın tek yolu trafik kural ve yasaklarına uymakla birlikte iyi ve güvenli araç kullanabilmektir.** İyi ve güvenli araç kullanabilmek için, iyi bir psikolojiye sahip olmak, çevrenizde olan olaylara zamanında cevap verebilmek, zinde olmak, aracı iyi tanımak, aracın limitlerini bilmek ve araçla bütünleşmek gerekir.

Bu dersimizdeki hedefimiz; trafik kazalarına sebep olan faktörler, trafikte sıkça yapılan hatalar, bu hatalardan kurtulma yolları ve asli kusurlu hareketler hakkında sizleri bilgilendirmektir.

TRAFİK KAZALARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER:

SÜRÜCÜ:

Çoğunlukla trafik kazalarının oluşumunda başrol oynayan faktördür. Yurdumuzda kazalar % 95 oranında sürücü ve şoför hatalarından kaynaklanmaktadır. Bu hatalardan başlıcaları şunlardır:

- Aşırı hız
- Geç algılama (konsantrasyon)
- Dikkatsizlik
- Tedbirsizlik
- Kanunlara, emir ve talimatlara aykırı davranma
- Acemilik, ehliyetsizlik (bilgi yetersizliği)
- Sevk ve idare hataları
- Alkollü, hasta ve yorgunluk olmak
- Güvenli sürüş tekniği ve bilgi yetersizliği
- Kendine aşırı güven
- Sürüş pozisyonu hatası

Aşırı hız: Yukarıda belirtilen sürücü ve şoför hataları, yurdumuzda 10 yılda yaklaşık 100 bin insanımızın ölümüne, 1 milyona yakın insanımızın yaralanması ve sakat kalmasına, 10 katrilyonlarca da maddi hasara sebep olmaktadır.(Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu istatistiği) Aşırı hız öldürür, gideceğiniz yere geç gitmek hiç gitmemekten iyidir. Ülkemizde hız limitleri Kara Yolları Trafik Yönetmeliği ile belirlenmiştir. Yasalar uzun araştırmalar ve incelemeler sonunda ortaya çıkmıştır. Yasalarda belirtilen hız limitlerine uymak her sürücü ve şoför esnafının birincil görevidir. 10 km fazla hızın nelere mal olacağını düşümdünüz mü? Zaman hayatımızdan yada sağlığımızdan ne kadar önemli olabilir Hız yapma arzunuzu frenleyemiyorsanız bu alanda ustalığınızı gösterin.

Konsantrasyon: Konsantrasyon son derece önemli ve dikkat edilmesi gereken bir husustur. Asla alkollü araç kullanmayın, alkol insan vücudunu her yönden zayıflatan bir etkidir. Dikkat ve konsantrasyonun bir numaralı düşmanıdır. Alkol, narkotik maddeler ve diğer uyuşturucu ilaçlar beden fonksiyonlarını kimyasal olarak etkiler.

- Doğru düşünme ve karar vermenizi engeller
- Reaksiyon sürenizi uzatır
- Reflekslerinizi zayıflatır
- Güvenli araç kullanma yeteneğinizi zayıflatır.

Dikkatsizlik: Dikkatinizin dağılmasına sebep olabilecek davranış ve nesnelere uzak durun, torpidonun üzerine koyacağınız bir çakmak ya da sigara paketi dikkatinizin dağılmasına yeter. Çünkü her dönemeç alımında onların küçük hareketleri sizin bir an bile olsa onlara bakmanızı sağlar, Unutmayın! Yaptığınız hatayı hayatınızla ödediğiniz kaç tane işiniz var?

Araç kullanırken daima uzağa bakın ve tehlikeleri görmeye çalışın, olabilecek tehlikelere karşı çözümler üretmeyi öğrenin.

Tedbirsizlik: Aracınızın kullanım amacına uygun olduğu ve fenni muayenesinin yapılmış olduğuna dikkat edin. Günlük araç kullanma sürelerini aşacak şekilde yola devam etmeyin (**24 saatte toplam 9 saat, devamlı olarak 4,5 saat**). Aracınızın yola çıkış bakımlarını yapın ya da yaptırın (yağ, su, fren hidroliği, lastik havası, cam silgileri vs.). Yolculuğunuzu planlayın. (işinizi planlayın)

Kanunlara, emir ve talimatlara aykırı davranma: Trafik kural ve yasaklarına mutlaka uyun. Kara yollarındaki önlem alıcılara yardımcı olun, bütün bunlar sizin can ve mal güvenliğiniz içindir. Unutmayın; kara yollarında ki bütün işaretler sürücüler için birer talimat iletirler. Uyulması zorunlu emirdir.

Acemilik, ehliyetsizlik(bilgi yetersizliği), Sürücü kursları sizlere motor ve araç bilgisi, trafik kuralları, ilk yardım gibi dersleri ve aracı bir yerden başka bir yere götürmeyi öğretir. Ama güvenli sürüş tekniğini öğretmez. Bu tecrübe ya özel derslerle ya da kendi deneyimlerinize öğrenebileceğiniz bir konudur ki bu da **4- 5 yıl sürer**, bu zaman zarfında edinilen bilgiler kulaktan dolma ve çoğunlukla da yanlıştır. En iyi çözüm; iyi bir psikolojiye sahip olmak (**asla gaza gelmemek**) dikkatli, yavaş ve trafik kural ve yasakları ile birlikte hız limitlerine uymaktır.

Sevk ve idare hataları: Aracınızı nasıl rahat sürdüğünüz değil nasıl güvenli sürdüğünüz önemlidir. Bu nedenle oturma pozisyonunuz aracınıza en iyi hakim olabileceğiniz pozisyonudur. Virajlarda sırtınız koltuk arkalığından ayrılıyorsa iki işle uğraşmak zorunda kalırsınız, birincisi kendi dengeniz, ikincisi aracınızın dengesi.

Alkollü; hasta ve yorgunluk: Kanun **hususî** araç sürücülerinde **0.50 promil** alkol alımına müsaade etmesine rağmen; (**Ticari araç**) **şoförlerinin** nefeslerindeki ve kanlarındaki alkol seviyesi **sıfır promil** olmalıdır.

Unutmayın alkollü araç kullanmak sadece size zarar vermiyor. Ayrıca alkollü araç kullanmanın yasalarda belirtilen cezası (geriye doğru **5 yıl içinde ilkinde 6 ay** ehliyetinize el konulur) oldukça ağırdır.

Teknolojinin nimetlerinden faydalanmak doğal hakkımızdır. Ancak sürüş sırasında cep telefonu kullanımı kaza yapma riskini büyük ölçüde arttırdığı ve sürüş konsantrasyonunu bozduğu bir gerçektir. İstatistiklere göre; araç kullanırken **cep telefonu** kullanımı kaza olasılığını **4 kat** arttırmaktadır. Araç kullanırken çalan cep telefonlarına cevap vermeyin ya da uygun bir yerde durarak cevap verin.

Yorgunluk, kamyon kazalarının %30-40 teşkil etmektedir. Sürücülerin ölümleri ile sonuçlanan kazaların sebepleri arasında yorgunluğun yeri büyüktür. Yorgunluktan kaynaklanan kazalar; alkolden kaynaklanan kazalarla kıyaslandığında yorgunluk sürücünün ölümüyle sonuçlanan daha çok kazaya sebep olmuştur. Yorgunluk ve hastalık hali kara yolu taşımacılığında önemli bir güvenlik sorunudur. Beraberinde uykuyu da getirir. **Sabah 03-05 saatleri** arası; en düşük vücut ısısının olduğu, en yüksek uyuklama hali ve en düşük fiziksel ve zihinsel performansın olduğu dönemdir. **Öğleden sonraları 13-15 saatleri** arasında uykulu hal ve performans düşüklüğünün ortaya çıktığı saatlerdir.

Yorgunluk aşağıdaki belirtiler şeklinde kendini gösterir;

- Unutkanlık
- Kara verme yeteneğinde zayıflama
- Reaksiyon sresinin uzaması
- Uyanıklığın azalması
- İletişim yeteneklerinin zayıflaması
- Durağanlık
- Uyuşukluk-hissiz olma
- Rehavet halinde olma
- İşi isteksizce yapma

Yorgunlukla mücadele;

- Dikkatiniz dağılıyor ve uykuya dalma haliniz varsa
- Hareketleriniz yavaşladıysa
- Vites değiştirmede zorlanıyorsanız
- Trafikteki olaylara reaksiyonda gerileme varsa
- Trafik işaretlerine dikkat etmiyorsanız
- Direksiyon hakimiyetinde zorlanma hissediyorsanız
- Sürüş hızınız farkında olmadan normalin altına düşüyorsa
- Frene basma gcnzde zayıflama varsa

Derhal mola verip iyice dinlenmeden yola çıkmayın

ARAÇ:

Araç arızaları ülkemizde çok fazla olmamakla birlikte trafik kazalarına sebep olmaktadır. Aracınızı doğru yönetmek ve aracınızın verdiğiniz komut ve davranışlara cevap vermesini istiyorsanız bakımlı olmalarını sağlamalısınız.

Yola çıkmadan önce çıkış bakımlarını yapmalısınız, yolda iken yol bakımları ve dönüşte de dönüş bakımlarını aksatmamalısınız. İklım şartlarına göre gerekli donanım ile donatmalı, yeterli yangın söndürme cihazı ve gerekli kck onarımlar için avadanlık bulundurmalısınız. Kazaya en çok sebep olan fren donanımı, direksiyon donanımı, farlar, aynalar, lastikler, ikaz lambaları özellikle kontrol edilmelidir. Yasal fenni muayeneleri zamanında yapılmalıdır.

Lastikler aracınızın dengesinde önemli bir yer tutmaktadır;

- Stepnenin havasını sık sık kontrol edin, lastikler durdukları yerde de hava kaçırırlar.
- Diş derinliği **3 mm den daha fazla aşınmiş lastikler** aracınızın yol tutuşunu zayıflattığını unutmayın
- Aynı aks üzerindeki lastiklerdeki farklı hava basıncı, aracınızın düşük hava basıncılı tarafına doğru çekmesine sebep olur. Haftada bir mutlaka lastik havalarına bakın ya da baktırın.
- Kck ihmaller ileride sizin can ve mal gvenliğinize zarar verebilir, büyük kazalara sebep olabilir. İhmalden kaçının.
- Aracınızın lastiklerinin balans yapması; direksiyonda titremelere neden olur ve güvenli srşnz etkiler, balans ayarını yaptırın

HAVA VE YOL şARTLARI:

Siste; sis lambalarınızı ve kısa farlarınızı yakın, sis milyonlarca su zerreciği demektir, aracınızın camı nasıl ıslanıyor ise yolunda ıslak olduğunu unutmayın, yol kayganlaşır ve yoldan çıkmanız kolaylaşır. Islak zeminlerdeki sürüş tekniğinizi kullanın. En doğru hareket

yola devam etmemektir. **Siste daha iyi gören sürücü yoktur, risk alan sürücü vardır.** Gitmemek, istenmeyen yere gitmekten çok daha sağlıklıdır.

Karda; araçların kaymasına sebep olan daima sürücüdür. Gaza gereğinden fazla basmak, sert fren yapmak, sert direksiyon hareketi, vites küçültmede debriyaj pedalının ani bırakılması ile kaymayı kolayca başlatabilirsiniz. Lastik diş derinliğinin de önemi büyüktür, aşınmış ve havası eksik lastikler karda daha az tutunma sağlar. Sisli ve karlı yol şartlarında **takip mesafenizi 3-4 saniyeye çıkarın. Unutmayın hangi el ya da ayak probleme neden olmuşsa, aynı el ya da ayak problemi çözer.** Örnek: gaz pedalına ani basmakla başlayan kaymadan kurtulmanın yolu gaz pedalından ayağınızı çekmektir.

Yağmurlu havalarda görüş kısıtlanır ve göz çabuk yorulur, lastiklerin tutunma özelliği azalır, fren mesafesi artar bununla birlikte kazalar da artar. İyi görülmeyen her santimetre karenin arkasında bir tehlike vardır ve görülmeyen tehlikelerin önlemi alınmaz. Yağmurlu hava şartlarında bu tehlikelerden kurtulmak için alınacak önlemler şunlardır:

-Takip mesafenizi siste olduğu gibi **3-4 saniyeye çıkarın**

-Araç lastiklerinizin diş derinliği **en az 3 mm olmalıdır**

-Cam silgi lastikleriniz (fırçalarınız) camınızı iyi silmelidir

-Kısa farlarınızı yakın, unutmayın aracınızdaki ışıklar sizin önünüzü ve diğerlerinin sizi görmesi içindir.

-Yol yüzeyindeki su birikintileri aracınızın yere tutunmasını engeller. Bol suya girdiğinizde direksiyonu sıkıca ve düz tutun ve gazdan ayağınızı çekin.

-Yağmurlu havalarda yol kayganlaşır, bu kayganlığa yolda biriken toz ve aşınmış lastik kırıntıları sebep olur. Hızınızı düşürün.

-Yolda ki su birikintileri fren balatalarınızın ıslanmasına sebep olur ve frenleriniz kuru havalardaki gibi tutmaz, derin su birikintilerinden çıkar çıkmaz frenlerinizi kontrol edin ve hafif fren hareketleri ile balatlarınızı kurutun.

Mıcırlı yollarda lastikleriniz altında bilye varmış gibi oynak zeminde gittiğinizi unutmayın, aracınızın yere tutunma limitleri zayıflamıştır, fren yaptığınızda nerede duracağınızı bilemezsiniz, direksiyon hakimiyetiniz de zayıflamıştır. Yavaş gidin ve takip mesafenizi arttırın böylece sıçrayan çakıl taşlarından da kurtulursunuz.

Yol eğimleri aracınızın sağa ya da sola çekmesine sebep olur, bu durum arıza anlamına gelmez ve frende de kendini gösterir. Gözünüzü yoldan ayırmayın. Yan rüzgârlarda aracınızın dengesini bozan unsurlardan biridir, vadilerden geçişte, birden bire açığa çıkmalarda yan rüzgârlar etkili olur ve aracınızın dengesini bozarlar.

Devrilme; başarılı bir sürücü olabilirsiniz ama fizik kanunlarını değiştiremezsiniz. Bir virajı dönerken ya da kavşaklarda olması gerekenden daha fazla bir hızda iseniz, aracınızın yere tutunma limitleri aşılmış olur ve aracınız viraj dışına doğru savrulma eğilimi gösterir. Bu da aracınızın devrilmesine sebep olabilir. Viraj içinde ne kadar hızla gidecekseniz viraja girmeden o kadar yavaşlamalısınız. Unutmayın 15 tonluk bir araç 50 km hızla 60 derecelik bir viraja girdiğinde aracı viraj dışına iten kuvvet 5 tondur.

TRAFİK KAZALARINDA ASLİ KUSURLU SAYILAN HALLER (Kara yolları trafik kanunu Madde: 84)

a) Kırmızı ışıklı trafik işaretinde veya yetkili memurun dur işaretinde geçme,

b) "Taşıt giremez" trafik işareti bulunan karayoluna veya bölünmüş karayolunda karşı yönden gelen trafiğin kullandığı şerit, rampa ve bağlantı yollarına girme,

c) İki den fazla şeritli taşıt yollarında, karşı yönden gelen trafiğin kullandığı şerit veya yol bölümüne girme,

- d) Arkadan çarpma,
- e) Geçme yasağı olan yerlerde geçme,
- f) Doğrultu değiştirme manevralarını yanlış yapma,
- g) Şeride tecavüz etme,
- h) Kavşaklarda geçiş önceliğine uymama,
- ı) Kaplamanın dar olduğu yerlerde geçiş önceliğine uymama,
- j) Manevraları düzenleyen genel şartlara uymama,
- k) Yerleşim birimleri dışındaki karayolunun taşıt yolu üzerinde, zorunlu haller dışında park etme veya duraklama ve her durumda gerekli tedbirleri almama,
- l) Park için ayrılmış yerlerde veya taşıt yolu dışında kurallara uygun olarak park edilmiş araçlara çarpma,

Hallerinde asli kusurlu sayılırlar.

Ancak, kazada bu hareketlerden herhangi biri, kazaya karışan araç sürücülerinden birden fazlası tarafından yapılmış veya kaza bu hareketler dışında kurallarla, yasaklamalara, kısıtlamalara ve talimatlara uyulmaması nedenlerinden doğmuşsa, karayolunu kullananlar için kusur oranı yönetmelikte belirtilen esaslara göre tespit edilir.

GENEL KAZA İSTATİSTİKLERİ			
YILI	KAZA SAYISI	ÖLÜ SAYISI	YARALI SAYISI
1999	465.839	6.130	125.586
2000	500.683	5.568	136.406
2001	442.960	4.386	116.202
2002	439.958	4.169	116.045
2003	455.637	3.959	117.551
2004	537.352	4.427	136.437
2005	620.789	4.505	154.086
2006	728.755	4.633	169.080
2007	825.583	5.004	188.383
2008	929.304	4.228	183.841

* Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı sorumluluk bölgesinde meydana gelen trafik kaza bilgilerini kapsamaktadır.

YILLARA GÖRE MOTORLU ARAÇLARIN CİNSLERİNE GÖRE DAĞILIMI

ARAÇLARIN CİNSLERİNE GÖRE DAĞILIMI										
	OTOMOBİL	MİNİBÜS	OTOBÜS	KAMYONET	KAMYON	MOTOSİKLET	ÖZEL AMAÇLI TAŞIT	TRAKTÖR	TOPLAM	ARTIŞ %
1999	4.762.447	283.669	125.893	742.745	580.901	963.741	20.319	1.111.628	8.591.343	2,8
2000	4.855.421	289.422	129.924	789.524	593.361	984.592	21.822	1.131.626	8.795.692	2,4
2001	4.975.733	293.697	133.944	877.563	598.481	1.011.160	22.939	1.148.391	9.061.908	3,1
2002	5.080.555	303.803	137.964	924.342	604.050	1.032.011	23.666	1.168.389	9.274.780	2,6
2003	5.124.254	309.545	141.987	1.045.776	616.940	1.096.777	24.468	1.178.929	9.538.676	2,8
2004	5.400.440	318.954	152.712	1.259.867	647.420	1.218.677	28.004	1.210.283	10.236.357	7,4
2005	5.772.745	338.539	163.390	1.475.057	676.929	1.441.066	30.333	1.247.767	11.145.826	8,9
2006	6.140.992	357.523	175.949	1.695.624	709.535	1.822.831	34.260	1.290.679	12.227.393	9,8
2007	6.472.156	372.601	189.128	1.890.459	729.202	2.003.492	38.573	1.327.334	13.022.945	6,6
2008	6.796.629	383.548	199.934	2.066.007	744.217	2.181.383	35.100	1.358.577	13.765.395	5,8

DAİMİ VEYA GEÇİCİ SÜRELERLE GERİ ALINAN SÜRÜCÜ BELGESİ SAYISININ YILLARA GÖRE DAĞILIMI

YILLAR	ALKOL	AŞIRI HIZ	CEZA PUANI	DİĞER *	TOPLAM
1999	84.909	1.337	1.945	16.393	104.584
2000	108.071	12.435	6.484	9.722	136.712
2001	80.347	15.185	5.192	5.104	105.828
2002	75.265	8.100	1.761	3.493	88.619
2003	76.262	4.391	2.931	2.500	86.084
2004	88.096	3.491	2.017	2.328	95.932
2005	72.759	2.193	1.474	1.744	78.170
2006	81.701	1.209	1.879	1.389	86.178
2007	106.168	985	2.165	1.242	110.560
2008	133.757	1.827	2.695	1.153	139.432
TOPLAM	907.335	51.153	28.543	45.068	1.032.099

* Sürücü olmayı engelleyecek ölçüde sağlık şartlarının değiştiği tespit edilenler, sürücü belgesi almaya engel teşkil eden türden mahkumiyet alanlar ve yetkili birimlerin kararıyla sürücü belgesi iptal edilenleri kapsamaktadır.

** Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı trafik ekiplerince geri alınan sürücü belgesi sayılarını kapsamaktadır.